

Bờ Y - cửa khẩu lớn đã mở

NGUYỄN KHÁNH HÒA

Nằm ở vị trí chiến lược ngã ba biên giới Đông Dương, cửa khẩu quốc tế Bờ Y trở thành vùng động lực, trung tâm liên kết trên hành lang kinh tế Đông - Tây trong tam giác phát triển ba nước Việt Nam - Lào - Cam-pu-chia. Xây dựng khu trung tâm, khu kinh tế cửa khẩu quốc tế Bờ Y trở thành đô thị biên giới, khai thác có hiệu quả các điều kiện địa lý, chính trị, kinh tế, văn hóa và xã hội trong quá trình giao lưu kinh tế quốc tế để thúc đẩy phát triển kinh tế, phát huy tác dụng lan tỏa của khu kinh tế cửa khẩu quốc tế đối với tam giác phát triển là nhiệm vụ cấp thiết của tỉnh Kon Tum trong quá trình hội nhập.

Lợi thế của một vùng đất

Khu kinh tế cửa khẩu quốc tế Bờ Y có diện tích 68.570 ha, bao gồm các xã Sa Loong, Bờ Y, Đăk Sứ, Đăk Nông, Đăk Dục và thị trấn Plei Kần. Điểm cuối của quốc lộ 40 (đường 18 cũ) đi từ thị trấn Plei Kần đến cửa khẩu Bờ Y dài 24 km được gọi là ngã ba Đông Dương - nơi "một tiếng gà gáy ba nước cùng nghe". Trong kháng chiến chống Mỹ, đây là huyết mạch quan trọng nối Đông Trường Sơn và Tây Trường Sơn. Mảnh đất này từng là nơi đế quốc Mỹ dựng thành lũy thép nhằm án ngữ ngã ba biên giới, không chế tuyến hành lang vận chuyển của ta từ Bắc vào Nam, âm mưu biến Plei Kần thành "vùng trắng", vùng chiến trường ác liệt.

Cuối năm 1972, đoàn Đăk Tô anh hùng đã tiêu diệt hoàn toàn cứ điểm của địch, khai thông tuyến đường huyết mạch cho mặt trận Tây Nguyên. Và từ ngày ấy, địa danh Plei Kần - Ngọc Hồi cùng với Đăk Tô - Tân Cảnh đã đi vào trang sử anh hùng của đồng bào các dân tộc Kon Tum. Ngày nay, trong giao lưu phát triển kinh tế, các nước Lào, Cam-pu-chia, Thái Lan, My-an-ma đều chọn quốc lộ 40 là hướng mở để đi ra biển Đông. Đối với Việt Nam, tuyến đường này đóng một vai trò quan trọng trong giao thương hàng hóa quốc tế và phát triển du lịch.

Xác định cửa khẩu quốc tế Bờ Y có một vị trí quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế không chỉ của Tây Nguyên, mà còn cả miền Đông Nam Bộ, duyên hải

miền Trung, nên ngay từ năm 1995, Chính phủ đã xúc tiến việc nghiên cứu hình thành một khu kinh tế cửa khẩu có vai trò quan trọng như vùng kinh tế động lực của Tây Nguyên và một đô thị mới của Đông Dương.

Dáng dấp một khu kinh tế động lực

Kể từ khi chính thức được Chính phủ phê duyệt, cửa khẩu Bờ Y - Ngọc Hồi đã thu hút sự chú ý đặc biệt của nhân dân trong và ngoài tỉnh. Năm 2006, quốc lộ 40 được nối với đường 18B của Lào, chính thức khai thông hành lang Đông - Tây đi các nước Lào, Thái Lan, My-an-ma và Cam-pu-chia đã thực sự là điểm đến của các nhà đầu tư trong và ngoài nước. Kon Tum coi đây là cơ hội tốt nhất để kích thích sự phát triển của các tỉnh

Tây Nguyên nói chung và tạo điều kiện cho Kon Tum nói riêng hoàn thành mục tiêu đến năm 2010 đạt tốc độ tăng trưởng kinh tế bình quân từ 14% đến 16%/năm như Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIII đã đề ra.

Lĩnh vực được đầu tư nhiều nhất tại khu cửa khẩu quốc tế Bờ Y là du lịch lịch sử hành, du lịch sinh thái, khu đô thị và khu công nghiệp chế biến gỗ. Các vùng chuyên canh cây công nghiệp được hình thành tại các xã Đăk Sứ, Sa Loong, Đăk Dục, Đăk Ang, Bờ Y của huyện Ngọc Hồi rồi vươn ra các huyện lân cận Đăk Gleit, Đăk Tô, Sa Thầy..., đồng thời xây dựng và phát triển các khu chế biến cà phê, cao su, cây ăn quả..., công nghiệp phục vụ xuất khẩu, ngành cơ khí sửa chữa. Trong lĩnh vực dịch vụ thương mại, Tổng Công ty Địa ốc Sài Gòn đang xúc tiến xây dựng khu chợ biên giới với các trung tâm giao dịch, kho ngoại quan, trung tâm tài chính, ngân hàng và một khu

dân cư cao cấp. Đặc biệt quỹ đất và tiềm năng về động thực vật của rừng Ngọc Hồi - Đăk Gleit sẽ là động lực lớn cho các doanh nghiệp bỏ vốn đầu tư. Ngày 5-1-2007, tại đây đã khai trương Khu Thương mại cửa khẩu cách biên giới Việt - Lào 1 km. Ban Quản lý cửa khẩu đã cấp giấy chứng nhận đầu tư cho 3 dự án với tổng số vốn là 74 tỉ 685 triệu đồng và cấp giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh cho 3 doanh nghiệp khác với tổng số vốn gần 20 tỉ đồng. Ông Nguyễn Thế Đạt - Trưởng Ban quản lý Khu kinh tế cửa khẩu quốc tế Bờ Y cho biết: tính đến nay Khu kinh tế Bờ Y đã có trên 70 nhà đầu tư trong nước đăng ký kinh doanh với tổng số vốn trên 16 ngàn tỉ đồng. Trong tương lai, trung tâm Khu kinh tế cửa khẩu Bờ Y có diện tích 400 ha gồm khu thương mại tự do có diện tích 100 ha, khu công nghiệp rộng 40 ha, khu dân cư, thương mại rộng 260 ha với 29 vạn cư dân đô thị được phân bổ bao bọc quanh khu kinh tế cửa khẩu.

Song song với việc điều chỉnh quy hoạch chung, để đẩy nhanh tiến độ xây dựng Khu kinh tế cửa khẩu, Ban quản lý luôn ký kết các hợp đồng với các đơn vị tư vấn thực hiện quy hoạch chi tiết mạng lưới điện, hệ thống nước sạch, hệ thống giao thông chính, triển khai xây dựng dự án thành lập bản đồ địa hình, địa chính, bản đồ sử dụng đất và nghiên cứu đánh giá tài nguyên nước trong khu kinh tế để phục vụ cho nhu cầu đầu tư và phát triển dân cư, đô thị.

Rồi đây, Kon Tum và Tây Nguyên sẽ không còn là "ngõ cụt", Bờ Y - Ngọc Hồi không chỉ là một cửa khẩu quốc tế mà còn là *đô thị biên giới*, một tam giác kinh tế năng động, một khu vực trung chuyển hàng hóa với các nước ASEAN. Đặc biệt, ngành "công nghiệp không khói" sẽ có cơ hội tiến xa. Qua cửa khẩu Bờ Y, du khách sẽ xuôi theo các quốc lộ 14, 24 thăm lại chiến trường Đăk Tô - Tân Cảnh, đường Trường Sơn, mái nhà của Tây Nguyên, núi Ngọc Linh, Ngục Kon Tum, lòng hồ Yaly lớn nhất Tây Nguyên; những khu rừng nguyên sinh và rừng đặc dụng: Chư Mo Ray, Đăk Uy, rồi rừng thông bạt ngàn trên cao nguyên Măng Đen lộng gió, cùng với nhà rông, rượu cần, văn hóa công nghệ đặc sắc của các dân tộc bản địa Bah Nar, Xơ Đăng, Giê Triêng, Gia Rai v.v.. tạo thành bức tranh tươi sáng trên vùng biên giới thiêng liêng của Tổ quốc. □

Khu kinh tế cửa khẩu quốc tế Bờ Y có tổng diện tích hơn 400 ha bao gồm khu chức năng (trạm kiểm soát liên hợp, chợ biên giới, kho ngoại quan...), khu công nghiệp và khu dân cư. Năm 1997, Tỉnh ủy Kon Tum đã chỉ đạo xúc tiến xây dựng dự án kinh tế - xã hội cửa khẩu Bờ Y - Ngọc Hồi với tổng diện tích 68.570 ha, (trong đó có 400 ha là khu vực đô thị) bao gồm các xã Sa Loong, Bờ Y, Đăk Sứ, Đăk Nông, Đăk Dục và thị trấn Plei Kần. Quyết định xây dựng một trung tâm tầm cỡ quốc tế trên địa bàn của tỉnh Kon Tum đã làm nức lòng đồng bào các dân tộc Tây Nguyên.